

การปนภาษาอาหรับในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลาม

ชลมาณ ดาราฉาย¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสร้างคำปนภาษาอาหรับ ชนิดของคำปนภาษาอาหรับ และหน้าที่ของคำปนภาษาอาหรับในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลาม ข้อมูลภาษาที่ใช้ในการศึกษา รวบรวมมาจากหนังสือคำสอนศาสนาอิสลามที่จัดพิมพ์เผยแพร่ด้วยภาษาไทย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคืออัตราส่วน ร้อยละ ผลการศึกษาพบว่าการสร้างคำปนภาษาอาหรับจำแนกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ การทับศัพท์ การซ้อนคำ การผสมคำ และการประสมคำ สำหรับชนิดของคำปนภาษาอาหรับจำแนกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ คำนาม คำกริยา และคำคุณศัพท์ ส่วนหน้าที่ของคำปนภาษาอาหรับจำแนกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ประธาน กริยากรรม และส่วนขยาย

คำสำคัญ: การปนภาษา, การสร้างคำ, ชนิดของคำ, หน้าที่ของคำ

¹นักศึกษาลัทธิสุตปรียญาศษุภบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Thai-Arabic Language Mixing in Islamic Texts

Salman Darachai¹

Abstract

The main purposes of this study were to study the word formation of Thai-Arabic language mixing in Islamic texts, the word class of Thai-Arabic language mixing in Islamic texts, and the word function of Thai-Arabic language mixing in Islamic texts. Language data was collected from Islamic texts published in Thai language. The statistical analysis was done by means of percentage. The results of the study revealed that there were 4 types of the word formation : loan word, doublet, complex word, and compound word. The word class of Thai-Arabic language mixing in Islamic texts could be categorized into 3 categories : noun, verb, and adjective. The word functions of Thai-Arabic language mixing in Islamic texts could be classified into 4 categories : subject, verb, object, and modifier.

Keywords: language mixing, word formation, word class, word function

¹ Ph.D. candidate in Linguistics, Faculty of Liberal Arts, Thammasat University

บทนำ

อิสลามเป็นศาสนาที่กำหนดให้มุสลิมแสวงหาวิชาความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรมควบคู่กัน การศึกษาตามแนวทางของอิสลามมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มุสลิมดำรงไว้ซึ่งคุณธรรม จรรยา มารยาท และมีการขัดเกลาจิตใจ เพื่อพัฒนาสุขภาพสติปัญญา ความรู้ความสามารถ และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อหาเลี้ยงชีพ และเพื่อให้ได้รับข้อเท็จจริงทางวิชาการ (อามีนะห์ ดำรงผล, 2549 : 136-138) กล่าวได้ว่า การศึกษาหาความรู้ถือเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับมวลมุสลิม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเรียนรู้เกี่ยวกับอิสลามและนำมาประพุดติปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ผู้ใดละเลยถือว่ามีความผิดบาป และจะได้รับโทษสถานหนักจากพระเจ้าเป็นเจ้า (ชมรมผู้บริหารมัสยิดเขตหนองจอก, 2555 : 55)

มุสลิมสามารถศึกษาหาความรู้ตามแนวทางของอิสลามได้หลายวิธี ยกตัวอย่างเช่น การฟังบรรยายธรรม การสนทนาธรรม และการซักถามผู้รู้ทางศาสนา รวมทั้งการอ่านหนังสือคำสอนทางศาสนา เป็นต้น ทั้งนี้ การอ่านถือเป็นวิธีการหลักในการแสวงหาความรู้ตามแนวทางของอิสลาม เนื่องจากวณะของพระเจ้าที่บันทึกไว้ในคัมภีร์อัลกุรอานเริ่มต้นปฐมโองการด้วยวลี “จงอ่าน” นอกจากนี้ บรรดานักวิชาการในสมัยท่านศาสดาและบรรดาสาวกต่างถูกเรียกขานว่า “อัล-กูรออ์” ซึ่งแปลว่านักอ่าน (เชคริฎอ อิบนูอะหมัด อิบนูญุส อัสเศาะมะดี, 2555 : 7) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นพ้องด้วยว่ามุสลิมพึงแสวงหาความรู้จากการอ่านหนังสือคำสอนศาสนาอิสลามซึ่งเป็นภารกิจที่สามารถกระทำได้ตามความประสงค์ทุกที่ทุกเวลาอันควร

การใช้ภาษาเพื่อถ่ายทอดคำสอนทางศาสนาของชาวมุสลิมโดยทั่วไปมักเป็นภาษาที่มีรูปแบบเฉพาะ กล่าวคือ มีการใช้ภาษาอาหรับดั้งเดิม (classical Arabic) ในทำนองเดียวกับที่ชาวคริสเตียนในประเทศเอธิโอเปียใช้ภาษาเกซ (Geez) ชาว

แคธอลิกใช้ภาษาละติน (Latin) และชาวพุทธใช้ภาษาบาลี (Pali) (Saville-Troike, 2003 : 64) ทั้งนี้ การใช้ภาษาอาหรับ อาทิ คำและวลีภาษาอาหรับถือเป็นลักษณะภาษาที่ปรากฏใช้ในหลายภาษาในฐานะที่ภาษาอาหรับเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่วัฒนธรรมของอิสลาม (Bakalla, 1984 : 67-68)

จากความเป็นมาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเกิดคำถามว่าภาษาอาหรับมีบทบาทหน้าที่ในภาษาไทยหรือไม่อย่างไรในแง่ที่ภาษาอาหรับเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดคำสอนของอิสลาม ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องการปนภาษาอาหรับในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลามที่จัดพิมพ์เผยแพร่ด้วยภาษาไทย โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการสร้างคำปนภาษาอาหรับในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลาม
2. เพื่อศึกษาชนิดของคำปนภาษาอาหรับในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลาม
3. เพื่อศึกษาหน้าที่ของคำปนภาษาอาหรับในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลาม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาการปนภาษาอาหรับในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลามที่เขียนโดยฮัจยียะกูบ ท่วมประถม (อดีตนายกสมาคมครูสัมพันธ์ สังกัดสำนักจุฬาราชมนตรี และอดีตคอเต็บ (ผู้กล่าวคำเทศนาหรือปาฐกถาธรรม) ประจำมัสยิดต้นสน แขวงวัดอรุณ เขตบางกอกใหญ่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร) ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 8 เล่ม
2. ศึกษาการปนภาษาอาหรับเฉพาะข้อความที่บันทึกด้วยอักษรไทย

แนวคิดที่ใช้เป็นพื้นฐานของการวิจัย

1. แนวคิดเรื่องการสลับภาษาในประโยค (intra-sentential switching) ของโรเมน (Romaine, 2000) ซึ่งเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่าการปนรหัส (code mixing) หรือการปนภาษา (language mixing)
2. แนวคิดเรื่องแบบจำลองกรอบภาษาหลัก (Matrix Language Frame model, MLF model) ของไมเออร์ส-สกอตตัน (Myers-Scotton, 2002)
3. แนวคิดเรื่องไวยากรณ์ไทยของนวรรณพันธุ์เมธา (2554)

นิยามศัพท์

1. หนังสือคำสอนศาสนาอิสลาม หมายถึง หนังสือที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับหลักธรรมคำสอนของศาสนาอิสลาม ซึ่งเขียนโดยผู้มีหน้าที่กล่าวคำเทศนาประจำมัสยิดหรือนักวิชาการด้านศาสนาอิสลาม เพื่อแนะนำ สั่งสอน และตักเตือนให้ผู้อ่านที่เป็นมุสลิมประพฤติปฏิบัติตามบทบัญญัติทางศาสนา โดยการอ้างอิงวจาของพระเจ้าในคัมภีร์อัลกุรอาน และ/หรือวจาของศาสดามุฮัมมัดในอัลฮะดีษ (จริยวัตรของท่านศาสดา)
2. การปนภาษา หมายถึง การใช้ภาษาอย่างน้อยสองภาษาต่อเนื่องภายในข้อความเดียวกัน การปนภาษาประกอบด้วยภาษาหลัก (matrix language) ซึ่งเป็นภาษาที่กำหนดไวยากรณ์ของข้อความ และภาษารอง (embedded language) ซึ่งเป็นเพียงคำหรือวลีที่ผู้ใช้ภาษานำมาใช้ปนในภาษาหลัก (Myers - Scotton, 2002 : 8-16) การศึกษาการปนภาษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการปนภาษาอาหรับในภาษาไทย โดยมีภาษาไทยเป็นภาษาหลักและภาษาอาหรับเป็นภาษารอง
3. คำปนภาษาอาหรับ หมายถึง คำภาษาอาหรับที่นำมาใช้โดยการเขียนแทนด้วยอักษรไทย ทั้งนี้ ผู้ใช้ภาษาอาจใช้คำภาษาอาหรับในลักษณะ

การทับศัพท์หรือใช้ผสมกับหน่วยคำไทยในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ การซ้อนคำ การประสมคำ หรือการผสมคำ เพื่อทำให้ความหมายของคำภาษาอาหรับชัดเจนมากขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยคัดเลือกหนังสือคำสอนศาสนาอิสลามด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) (Leedy and Ormrod, 2013 : 215) เพื่อให้ได้หนังสือคำสอนที่เขียนโดยผู้เขียนซึ่งมีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ 2 ประการ ได้แก่

- 1) เป็นผู้กล่าวคำเทศนาหรือปาฐกถาธรรมประจำมัสยิด
- 2) เป็นบุคลากรสังกัดสำนักจุฬาราชมนตรี

การที่ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นเพื่อให้ได้หนังสือที่เขียนโดยผู้มีหน้าที่โดยตรงในการกล่าวเทศนาธรรมของศาสนาอิสลามและเป็นบุคคลที่สังกัดหน่วยงานที่เป็นผู้นำกิจกรรมด้านศาสนาอิสลามในประเทศไทย จากเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกหนังสือคำสอนที่เขียนโดยฮัจยียะกูบ ท้วมประถม (อดีตนายกสมาคมครูสัมพันธ์ สังกัดสำนักจุฬาราชมนตรี และอดีตคอเต็บประจำมัสยิดต้นสน แขวงวัดอรุณ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร) ซึ่งมีทั้งหมดจำนวน 8 เล่ม จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ ส.วงศ์เสงี่ยม หลังจากนั้นผู้วิจัยได้คัดเลือกคำสอนจากหนังสือคำสอนทั้ง 8 เล่ม ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (systematic random sampling) (Leedy and Ormrod, 2013 : 212) โดยคัดเลือกคำสอนเฉพาะบทที่เป็นเลขที่เริ่มจากบทที่ 1 ของแต่ละเล่มเป็นต้นไป ซึ่งทำให้ได้คำสอนจำนวนรวม 136 บท และมีจำนวนหน้ารวม 1,004 หน้า

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยมุ่งวิเคราะห์การปนภาษาอาหรับใน 3 ประเด็น ได้แก่ การสร้างคำ ชนิดของคำ และหน้าที่ของคำปนภาษาอาหรับ โดยนับความถี่ของคำปนที่ปรากฏใช้ในหนังสือคำสอน จากนั้นนำไปคำนวณค่าร้อยละ (percentage) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยการบรรยายและตาราง ทั้งนี้ ผู้วิจัยไม่ได้นำคำยืมภาษาอาหรับซึ่งได้มีการบัญญัติไว้ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานมาวิเคราะห์ เนื่องจากเป็นคำอาหรับที่นำเข้ามาใช้ในภาษานานแล้วจนกลายเป็นคำไทย และคำอาหรับที่นำมาศึกษาครั้งนี้ไม่นับรวมคำที่เป็นชื่อเฉพาะ เช่น ชื่อศาสนทูต ชื่อเทวทูต ชื่ออัครสาวก ชื่อเดือน ชื่อคัมภีร์ และชื่อสถานที่ เป็นต้น อนึ่ง ผู้วิจัยอ้างอิงและตรวจสอบความหมายของคำอาหรับที่นำมาศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่อไปนี้

1) “พจนานุกรมอาหรับ-ไทย ภาคคำนาม” พ.ศ. 2539 โดย อำนวย โพธิ์กระเจิน

2) “พจนานุกรมอาหรับ-ไทย ภาคคำกริยา” พ.ศ. 2539 โดย อำนวย โพธิ์กระเจิน

3) “คู่มือมุสลิมเบื้องต้น” พ.ศ. 2541 โดย การิม อับดุลเลาะห์

4) “สารานุกรมอิสลาม” พ.ศ. 2547 โดย บรรจง บินกาซัน

5) “กฎแจภาษาอาหรับ” พ.ศ. 2550 โดย อิสมาแอล มีสุวรรณ

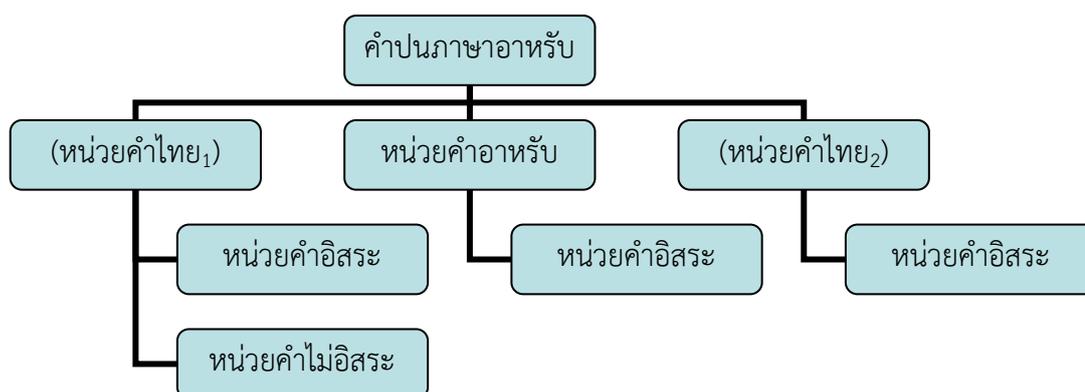
6) “คู่มืออัลลัฟ (มุสลิมใหม่)” พ.ศ. 2551 โดย ชมรมผู้บริหารมัสยิดเขตหนองจอก

7) “ศัพท์น่ารู้ที่เกี่ยวข้องกับชาวไทยมุสลิม” พ.ศ. 2552 โดย กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ

ผลการวิจัย

1. การสร้างคำปนภาษาอาหรับ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า โครงสร้างของคำปนมีหน่วยคำอาหรับที่เขียนแทนด้วยอักษรไทยเป็นแกนกลางและอาจมีหน่วยคำไทยปรากฏก่อนหรือหลังหน่วยคำอาหรับด้วยหรือไม่ก็ได้ ดังรูปต่อไปนี้

รูปที่ 1 : โครงสร้างของคำปนภาษาอาหรับ

รูปที่ 1 แสดงให้เห็นว่า คำปณภาษาอาหรับ มีองค์ประกอบที่จำแนกออกเป็น 3 ส่วน เริ่มจาก หน่วยคำไทย₁ หน่วยคำอาหรับ และหน่วยคำไทย₂ ตามลำดับ องค์ประกอบที่อยู่ภายในเครื่องหมายวงเล็บ ได้แก่ หน่วยคำไทย₁ และ หน่วยคำไทย₂ เป็นส่วนที่อาจมีหรือไม่มีก็ได้ สำหรับองค์ประกอบที่ไม่ได้อยู่ภายในเครื่องหมายวงเล็บ ได้แก่ หน่วยคำอาหรับซึ่งเป็นส่วนที่ปรากฏเสมอ หน่วยคำไทย₁ สามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ หน่วยคำ

อิสระ (free morpheme) และหน่วยคำไม่อิสระ (bound morpheme) สำหรับหน่วยคำอาหรับและ หน่วยคำไทย₂ ทั้งหมดที่พบในข้อมูลเป็นหน่วยคำอิสระ ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการสร้าง คำปณตามโครงสร้างดังกล่าวสามารถจำแนกเป็น 4 ประเภท เรียงตามลำดับจำนวนคำและอัตราความถี่ ในการปรากฏจากมากไปน้อย ได้แก่ การทับศัพท์ การซ้อนคำ การผสมคำ และการประสมคำ ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 : การสร้างคำปณภาษาอาหรับ

การสร้างคำปณภาษาอาหรับ	จำนวน (คำ)	ร้อยละ	ความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ
1. การทับศัพท์ หน่วยคำอิสระ (อาหรับ)	107	37.41	2,024	72.91
2. การซ้อนคำ	73	25.52	488	17.58
2.1 หน่วยคำอิสระ (อาหรับ) + หน่วยคำอิสระ (ไทย)	40	13.98	257	9.26
2.2 หน่วยคำอิสระ (ไทย) + หน่วยคำอิสระ (อาหรับ)	33	11.54	231	8.32
3. การผสมคำ หน่วยคำไม่อิสระ (ไทย) + หน่วยคำอิสระ (อาหรับ)	65	22.73	168	6.05
4. การประสมคำ หน่วยคำอิสระ (ไทย) + หน่วยคำอิสระ (อาหรับ)	41	14.34	96	3.46
รวม	286	100.00	2,776	100.00

ตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า การสร้าง คำปณภาษาอาหรับที่มีจำนวนคำมากที่สุดคือ การทับศัพท์ซึ่งมีจำนวน 107 คำ (ร้อยละ 37.41) และมีอัตราความถี่ในการปรากฏมากที่สุดเช่นกันคือ 2,024 ครั้ง (ร้อยละ 72.91) รองลงมาคือการซ้อนคำซึ่งมีจำนวน 73 คำ (ร้อยละ 25.52) และมีอัตราความถี่ในการ ปรากฏ 488 ครั้ง (ร้อยละ 17.58) และการ ผสมคำซึ่งมีจำนวน 65 คำ (ร้อยละ 22.73)

และมีอัตราความถี่ในการปรากฏ 168 ครั้ง (ร้อยละ 6.05) ตามลำดับ สำหรับการสร้างคำ ที่มีจำนวนค่าน้อยที่สุดคือการประสมคำซึ่งมี จำนวน 41 คำ (ร้อยละ 14.34) และมีอัตรา ความถี่ในการปรากฏน้อยที่สุดเช่นกันคือ 96 ครั้ง (ร้อยละ 3.46) การสร้างคำปณภาษา อาหรับแต่ละประเภทมีรายละเอียดตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1.1 การทับศัพท์

การทับศัพท์ หมายถึง การนำคำภาษาอาหรับมาใช้โดยการเขียนแทนด้วยอักษรไทย คำอาหรับที่นำมาใช้นี้เป็นหน่วยคำอิสระ เช่น “มะลาอิกะฮ์” (เทวทูต) “ไซตอน” (ซาตานหรือมารร้าย) และ “ฮิดายะฮ์” (การชี้ทางที่ถูกต้อง) เป็นต้น

1.2 การซ้อนคำ

การซ้อนคำ หมายถึง การใช้คำทับศัพท์ภาษาอาหรับควบคู่กับคำไทย โดยทั้งคำอาหรับและคำไทยเป็นหน่วยคำอิสระและมีความหมายเหมือนหรือคล้ายกัน โครงสร้างของการซ้อนคำมี 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทที่หนึ่งคือ “คำอาหรับ + คำไทย” และประเภทที่สองคือ “คำไทย + คำอาหรับ” ดังนี้

1.2.1 คำอาหรับ + คำไทย หมายถึง การซ้อนคำโดยใช้คำอาหรับขึ้นต้นและตามด้วยคำไทย เช่น คำว่า “ซอบร์อดทน” (ซอบร์ หมายถึง อดทนอดกลั้น) “ไซตอนมารร้าย” (ไซตอน หมายถึง ซาตานหรือมารร้าย) และ “ริสกีรายได้” (ริสกี หมายถึง ปัจจัยยังชีพ) เป็นต้น

1.2.2 คำไทย + คำอาหรับ หมายถึง การซ้อนคำโดยใช้คำไทยขึ้นต้นและตามด้วยคำอาหรับ เช่น คำว่า “ศรัทธาอีมาน” (อีมาน หมายถึง ศรัทธา) “ภัยยะลา” (ยะลา หมายถึง ความทุกข์และภัยพิบัติต่าง ๆ) และ “โลกดุนยา” (ดุนยา หมายถึง โลกนี้ซึ่งเป็นโลกชั่วคราว) เป็นต้น

1.3 การผสมคำ

การผสมคำ หมายถึง การใช้หน่วยคำไม่อิสระในภาษาไทยซึ่งได้แก่หน่วยคำ “การ-” “ความ-” หรือ “ชาว-” ร่วมกับคำทับศัพท์ภาษาอาหรับที่เป็นหน่วยคำอิสระ โดยเรียงลำดับหน่วยคำไม่อิสระในภาษาไทยไว้หน้าคำทับศัพท์ภาษาอาหรับ เช่น คำว่า “การชะฟาอะฮ์” (ชะฟาอะฮ์ หมายถึง ช่วยเหลือ) “ความซุกุร” (ซุกุร หมายถึง ขอบคุณ) และ “ชาวกุบูร” (กุบูร หมายถึง สุสาน) เป็นต้น

1.4 การประสมคำ

การประสมคำ หมายถึง การใช้คำภาษาไทยควบคู่กับคำทับศัพท์ภาษาอาหรับ โดยเรียงลำดับคำไทยไว้หน้าคำทับศัพท์ภาษาอาหรับ ทั้งคำไทยและคำอาหรับเป็นหน่วยคำอิสระที่มีความหมายต่างกัน เช่น คำว่า “ชีวิตดุนยา” (ดุนยา หมายถึง โลกนี้ซึ่งเป็นโลกชั่วคราว) “ชีวิตอาคิเราะฮ์” (อาคิเราะฮ์ หมายถึง โลกหน้าซึ่งเป็นโลกถาวร) และ “เสปียงอาคิเราะฮ์” เป็นต้น

2. ชนิดของคำปนภาษาอาหรับ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ชนิดของคำปนภาษาอาหรับในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลามสามารถจำแนกได้เป็น 3 ประเภท เรียงลำดับตามจำนวนคำและอัตราความถี่ในการปรากฏจากมากไปน้อย ได้แก่ คำนาม คำกริยา และคำคุณศัพท์ ดังข้อมูลในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 : ชนิดของคำปนภาษาอาหรับ

ชนิดของคำปนภาษาอาหรับ	จำนวน (คำ)	ร้อยละ	ความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ
1. คำนาม	204	71.32	2,212	79.69
2. คำกริยา	69	24.13	472	17.00
3. คำคุณศัพท์	13	4.55	92	3.31
รวม	286	100.00	2,776	100.00

ตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ชนิดของคำปนภาษาอาหรับที่มีจำนวนคำมากที่สุดคือ คำนามซึ่งมีจำนวน 204 คำ (ร้อยละ 71.32) และมีอัตราความถี่ในการปรากฏมากที่สุดเช่นกันคือ 2,212 ครั้ง (ร้อยละ 79.69) รองลงมาคือคำกริยาซึ่งมีจำนวน 69 คำ (ร้อยละ 24.13) และมีอัตราความถี่ในการปรากฏ 472 ครั้ง (ร้อยละ 17.00) สำหรับชนิดของคำปนภาษาอาหรับที่มีจำนวนค่าน้อยที่สุดคือ คำคุณศัพท์ซึ่งมีจำนวน 13 คำ (ร้อยละ 4.55) และมีอัตราความถี่ในการปรากฏน้อยที่สุดเช่นกันคือ 92 ครั้ง (ร้อยละ 3.31) ชนิดของคำปนภาษาอาหรับดังกล่าวแต่ละประเภทมีรายละเอียดตามลำดับดังต่อไปนี้

2.1 คำนาม

คำนาม หมายถึง คำที่ใช้เรียกสรรพสิ่งทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เช่น คำว่า “กุบูร” (สุสาน) “ไซตอน” (ชาตานหรือ

มารร้าย) และ “คุตบะห์” (การแสดงธรรมเทศนา) เป็นต้น

2.2 คำกริยา

คำกริยา หมายถึง คำที่ใช้แสดงอาการหรือการกระทำของคำนาม เช่น คำว่า “มะอัฟ” (ให้อภัยหรือยกโทษให้) “ซุกร” (ขอบคุณ) และ “ซยุต” (ก้มกราบ) เป็นต้น

2.3 คำคุณศัพท์

คำคุณศัพท์ หมายถึง คำที่ใช้ขยายคำนาม เช่น คำว่า “ฟิรดู” (ที่บังคับ) “ฮะร่าม” (ที่ไม่อนุมัติ) และ “อิกลาส” (ที่บริสุทธิ์) เป็นต้น

3. หน้าที่ของคำปนภาษาอาหรับ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า หน้าที่ของคำปนภาษาอาหรับสามารถจำแนกเป็น 4 ประเภท คือ ประธาน กริยา กรรม และส่วนขยาย ดังข้อมูลในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 : หน้าที่ของคำปนภาษาอาหรับ

หน้าที่ของคำปนภาษาอาหรับ	จำนวน (คำ)	ร้อยละ	ความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ
1. ประธาน	63	14.03	462	16.64
2. กริยา	69	15.37	472	17.00
3. กรรม	138	30.73	751	27.06
4. ส่วนขยาย	179	39.87	1,091	39.30
4.1 คำนามบอกสถานที่	53	11.80	328	11.82
4.2 คำนามบอกเจ้าของ	44	9.80	106	3.82
4.3 คำนามบอกแหล่งเดิม	24	5.34	126	4.54
4.4 คำนามบอกการเปรียบเทียบ	19	4.23	22	0.79
4.5 คำนามบอกจุดหมาย	17	3.79	36	1.30
4.6 คำคุณศัพท์	13	2.90	92	3.31
4.7 คำแยกประเภท	6	1.34	347	12.50
4.8 คำนามบอกความคล้ายตาม	3	0.67	34	1.22
รวม	449	100.00	2,776	100.00

ตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า หน้าที่ของคำปนภาษาอาหรับที่มีจำนวนคำมากที่สุดคือ ส่วนขยายซึ่งมีจำนวน 179 คำ (ร้อยละ 39.87) และมีอัตราความถี่ในการปรากฏมากที่สุดเช่นกันคือ 1,091 ครั้ง (ร้อยละ 39.30) รองลงมาคือกรรมซึ่งมีจำนวน 138 คำ (ร้อยละ 30.73) และมีอัตราความถี่ในการปรากฏ 751 ครั้ง (ร้อยละ 27.06) และกริยาซึ่งมีจำนวน 69 คำ (ร้อยละ 15.37) และมีอัตราความถี่ในการปรากฏ 472 ครั้ง (ร้อยละ 17.00) ตามลำดับ สำหรับหน้าที่ที่มีจำนวนคำน้อยที่สุดคือประธานซึ่งมีจำนวน 63 คำ (ร้อยละ 14.03) และมีอัตราความถี่ในการปรากฏน้อยที่สุดเช่นกันคือ 462 ครั้ง (ร้อยละ 16.64) หน้าที่ของคำปนภาษาอาหรับแต่ละประเภทมีรายละเอียดตามลำดับดังนี้

3.1 ประธาน

ประธาน หมายถึง ผู้แสดงอาการสภาพ และความรู้สึก เช่น คำว่า “มะลาอิกะห์” (เทวดา) “ไซตอน” (ซาตานหรือมารร้าย) และ “ริสกี” (ปัจจัยยังชีพ) เป็นต้น

3.2 กริยา

กริยา หมายถึง คำที่ใช้แสดงอาการ สภาพ และความรู้สึกของประธาน เช่น คำว่า “มะอัฟ” (ให้อภัยหรือยกโทษให้) “เหนียต” (ตั้งใจหรือตั้งใจแน่ว) “ซอบัร” (อดทนอดกลั้น) และ “ซุคุร” (ขอบคุณ) เป็นต้น

3.3 กรรม

กรรม หมายถึง คำที่ใช้แสดงผู้รับ การกระทำหรือผลที่เกิดจากการกระทำ เช่น คำว่า “ชะกาต” (ทรัพย์สินที่อิสลามกำหนดให้มุสลิมต้องบริจาคแก่ผู้มีสิทธิ์ได้รับ) “ริสกี” (ปัจจัยยังชีพ) และ “บะระกัต” (ความดีงามหรือศิริมงคล) เป็นต้น

3.4 ส่วนขยาย

ส่วนขยาย หมายถึง คำที่ใช้ขยายประธาน กริยา หรือกรรม จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ส่วนขยายสามารถจำแนกเป็น 8

ประเภท ได้แก่ คำนามบอกสถานที่ คำนามบอกเจ้าของ คำนามบอกแหล่งเดิม คำนามบอกการเปรียบเทียบ คำนามบอกจุดหมาย คุณศัพท์ คำแยกประเภท และคำนามบอกความคล้ายตาม ดังรายละเอียดตามลำดับต่อไปนี้

1) คำนามบอกสถานที่ หมายถึง คำนามที่ทำหน้าที่แสดงที่เกิดเหตุ จากข้อมูลพบว่าปรากฏหลังคำเชื่อมบอกความสัมพันธ์ทางสถานที่ เช่น คำว่า “ใน” “บน” “หลัง” “ที่” เป็นต้น ตัวอย่างคำนามบอกสถานที่ เช่น คำว่า “มิมบัว” (แทนสำหรับยื่นเทศนาในมัสยิด) “กูบูร” (สุสาน) และ “ดุนยา” (โลกนี้ ซึ่งเป็นโลกชั่วคราว) เป็นต้น

2) คำนามบอกเจ้าของ หมายถึง คำนามที่ทำหน้าที่แสดงเจ้าของ ซึ่งเป็นคำที่ปรากฏหลังคำเชื่อมบอกเจ้าของ คำว่า “ของ” ตัวอย่างคำนามบอกเจ้าของ เช่น คำว่า “ไซตอน” (ซาตานหรือมารร้าย) “กาเฟร” (ผู้ปฏิเสธความศรัทธาต่อพระเจ้าและคำสอนของพระองค์หลังจากที่ได้รับการบอกกล่าวชี้แจงแล้ว) และ “นบี” (ศาสนทูต) เป็นต้น

3) คำนามบอกแหล่งเดิม หมายถึง คำนามที่ทำหน้าที่แสดงแหล่งที่มา จากข้อมูลพบว่า ปรากฏหลังคำเชื่อมบอกแหล่งเดิม คำว่า “จาก” ตัวอย่างคำนามบอกแหล่งเดิม เช่น คำว่า “ฮะดิษ” (คำพูดและจริยวัตรของท่านศาสดามุฮัมมัด) “กูบูร” (สุสาน) และ “อายะฮ์” (ประโยคหรือวรรคตอนในคัมภีร์อัลกุรอาน) เป็นต้น

4) คำนามบอกการเปรียบเทียบ หมายถึง คำนามที่ทำหน้าที่แสดงการเปรียบเทียบ คำนามชนิดนี้ปรากฏหลังคำเชื่อม “กว่า” ตัวอย่างคำนามบอกการเปรียบเทียบ เช่น คำว่า “มูมิน” (ผู้ศรัทธาใน

พระเจ้า) “อัมัล” (การปฏิบัติ) และ “อิบาดะห์” (การแสดงความเคารพภักดีต่อพระเจ้า) เป็นต้น

5) คำนามบอกจุดหมาย หมายถึง คำนามที่ทำหน้าที่แสดงจุดหมาย จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ปรากฏหลังคำเชื่อมบอกจุดหมาย ได้แก่ คำว่า “ต่อ” “สู่” “แก่” “แต่” “ยัง” “เพื่อ” ตัวอย่างคำนามบอกจุดหมาย เช่น คำว่า “อะมานะฮ์” (ของฝากที่ต้องรับผิดชอบดูแล) “อาคิเราะห์” (โลกหน้า ซึ่งเป็นโลกถาวร) และ “อุมมะฮ์” (กลุ่มชนที่อาศัยอยู่ร่วมกันโดยมีวิถีการดำรงชีวิตและความเชื่อที่เหมือนกัน) เป็นต้น

6) คำคุณศัพท์ หมายถึง คำที่ทำหน้าที่ขยายคำนาม เช่น คำว่า “ฟิรดู” (ที่บังคับหรือที่ต้องปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติจะได้บุญแต่ถ้าไม่ปฏิบัติจะถือว่าบาป) “สุนัต” (ที่พึงปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติจะได้บุญ ถ้าไม่ปฏิบัติก็ไม่ได้บุญและไม่ถือว่าบาป) และ “ฮะร่าม” (ต้องห้ามหรือที่ไม่อนุมัติ) เป็นต้น

7) คำแยกประเภท หมายถึง คำที่ทำหน้าที่แสดงลักษณะหรือคุณสมบัติของคำนามที่อยู่ข้างหน้า เช่น คำว่า “ยูซ” (องค์ประกอบของท่าทางชุดหนึ่งในการละหมาดซึ่งประกอบด้วยการยืน การโค้งคำนับ การกราบและการนั่ง) “อายะฮ์” (ประโยคหรือวรรคตอนในคัมภีร์อัลกุรอาน) และ “ซูเราะฮ์” (บทต่าง ๆ ในคัมภีร์อัลกุรอาน) เป็นต้น

8) คำนามบอกความคล้ายตาม หมายถึง คำนามที่ทำหน้าที่แสดงความคล้ายตาม จากข้อมูลพบว่า ปรากฏหลังคำเชื่อมบอกความคล้ายตาม ได้แก่ คำว่า “ทั้ง” “และ” คำนามบอกความคล้ายตามที่พบในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวน 3 คำ ได้แก่ คำว่า “ดุนยา” (โลกนี้ซึ่งเป็นโลกชั่วคราว) “อาคิ

เราะฮ์” (โลกหน้าซึ่งเป็นโลกถาวร) และ “กาเฟร” (ผู้ปฏิเสธความศรัทธาต่อพระเจ้าและคำสอนของพระองค์หลังจากที่ได้รับการบอกกล่าวชี้แจงแล้ว) เป็นต้น

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การสร้างคำปนภาษาอาหรับในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลามจำแนกได้เป็น 4 ประเภท เรียงลำดับตามจำนวนคำซึ่งสอดคล้องกับอัตราความถี่ในการปรากฏจากมากไปน้อย ได้แก่ การทับศัพท์ การซ้อนคำ การผสมคำ และการประสมคำ การที่ผู้เขียนหนังสือคำสอนใช้วิธีการสร้างคำประเภทการทับศัพท์มากที่สุดอาจเนื่องมาจากการทับศัพท์เป็นวิธีที่สะดวกที่สุดในการนำคำภาษาอาหรับมาใช้ในภาษาไทย แม้คำทับศัพท์ภาษาอาหรับที่พบในการศึกษาครั้งนี้สามารถใช้ภาษาไทยแทนได้ ผู้เขียนก็อาจเลือกใช้คำทับศัพท์เนื่องจากมีความกะทัดรัดมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่เสนอให้ใช้คำทับศัพท์ภาษาอาหรับโดยไม่ต้องแปลความหมาย แต่ถ้าจำเป็นก็ให้ใช้การอธิบายประกอบคำทับศัพท์นั้น (Iqbal, 2012 : 5) อนึ่ง การใช้คำทับศัพท์ยังอาจสื่อความหมายได้ชัดเจนและเหมาะสมมากกว่าด้วย อาทิ การใช้คำทับศัพท์คำว่า “มะลาอิกะฮ์” เพื่อสื่อความหมายถึงเทวดาที่มีคุณลักษณะเฉพาะตามหลักความเชื่อพื้นฐานของอิสลาม กล่าวคือ มะลาอิกะฮ์เป็นสิ่งที่ถูกสร้างมาจากรีตมิ ปฏิบัติตามคำสั่งของพระเจ้าโดยไม่อิดเอื้อนหรือฝ่าฝืน ไม่กินและไม่ดื่ม ไม่มีอารมณ์ความรู้สึก ฯลฯ (บรรจง บินกาชัน, 2547 : 98)

นอกจากนี้ ผู้เขียนหนังสือคำสอนก็มีการนำคำทับศัพท์ภาษาอาหรับมาใช้ควบคู่กับคำไทยที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายกัน

ดังที่พบในการสร้างคำปนภาษาอาหรับประเภทการซ้อนคำ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้เขียนทราบว่ากำลังใช้คำทับศัพท์ภาษาอาหรับและเกรงว่าผู้อ่านอาจจะไม่ทราบความหมายของคำอาหรับ จึงเขียนคำไทยกำกับไว้เพื่อให้สื่อความหมายที่ชัดเจน ทั้งนี้ โครงสร้างของคำซ้อนซึ่งอาจขึ้นต้นด้วยคำอาหรับหรือคำไทยก็ได้ขึ้นอยู่กับผู้เขียนหนังสือคำสอน การใช้ภาษาในลักษณะดังกล่าวนี้อาจเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า “การแปลปนทับศัพท์” หรือ “การยืมแบบผสม” (loan blending) ซึ่งช่วยให้ความหมายของคำทับศัพท์กระจ่างชัดมากขึ้น ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการซ้อนคำดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่อง “Repetition: An Elucidation Strategy in Code Mixing” (Rasul, 2010 : 57-76) ที่พบว่า เมื่อผู้พูดกล่าวถ้อยคำภาษาอังกฤษแล้วก็จะกล่าวซ้ำด้วยถ้อยคำภาษาอูรดูที่มีความหมายเทียบเคียงกับถ้อยคำภาษาอังกฤษที่ได้กล่าวไปแล้ว นอกจากนี้ ผู้พูดอาจกระทำในทางตรงกันข้ามก็ได้ การใช้ภาษาทั้งสองลักษณะนี้เพื่อเป็นการเน้นย้ำความหมายของถ้อยคำและความคิดของผู้พูด

ส่วนการสร้างคำปนภาษาอาหรับประเภทการผสมคำพบว่ามีการใช้หน่วยคำไม่อิสระในภาษาไทยจำนวน 3 หน่วยคำ ได้แก่ หน่วยคำ “การ-“ “ความ-“ และ “ชาว-“ ตามด้วยคำทับศัพท์ภาษาอาหรับซึ่งมีทั้งคำนามและคำกริยา หน่วยคำไม่อิสระดังกล่าวทั้ง 3 หน่วยคำ เป็นหน่วยคำที่จัดอยู่ในประเภท “หน่วยคำเติมหน้า” หรือ “อุปสรรค” (prefix) ซึ่งหมายถึงหน่วยภาษาที่เล็กที่สุดที่มีความหมายและไม่สามารถปรากฏได้ตามลำพัง แต่ต้องปรากฏหน้าหน่วยคำอื่น ในที่นี้ก็คือปรากฏหน้าคำทับศัพท์

ภาษาอาหรับ สำหรับหน่วยคำไมเอิสระประเภทอื่น ๆ เช่น “หน่วยคำเติมกลาง” หรือ “อาคม” (infix) ซึ่งหมายถึงหน่วยคำไมเอิสระที่ต้องปรากฏแทรกกลางหน่วยคำอื่น และ “หน่วยคำเติมหลัง” หรือ “ปัจจัย” (suffix) ซึ่งหมายถึงหน่วยคำไมเอิสระที่ต้องปรากฏต่อท้ายหน่วยคำอื่นนั้นไม่พบในการศึกษาครั้งนี้

นอกจากนี้ ลักษณะการสร้างคำปนภาษาอาหรับประเภทสุดท้ายที่มีจำนวนคำและอัตราความถี่ในการปรากฏน้อยที่สุดคือการประสมคำ ซึ่งเป็นการใช้คำไทยและคำอาหรับควบคู่กัน โดยเรียงคำไทยไว้หน้าคำอาหรับเสมอ คำอาหรับจึงมีหน้าที่เหมือนคำขยายที่ทำให้คำไทยมีความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น

สำหรับชนิดของคำปนภาษาอาหรับในหนังสือคำสอนทางศาสนาอิสลามสามารถจำแนกเป็น 3 ประเภท เรียงลำดับตามจำนวนคำซึ่งสอดคล้องกับอัตราความถี่ในการปรากฏจากมากไปน้อย คือ คำนาม คำกริยา และ คำคุณศัพท์ ชนิดของคำอาหรับที่ปรากฏใช้ทั้ง 3 ประเภทดังกล่าวเป็นคำที่มีความหมายชัดเจนในตัวเองที่เรียกว่า “คำเนื้อหา” (content word) และไม่ปรากฏว่ามีการเลือกใช้คำที่บ่งบอกความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ภายในข้อความที่เรียกว่า “คำไวยากรณ์” (grammatical word) อาทิ คำสันธาน (conjunction) และคำบุพบท (preposition)

ส่วนหน้าที่ของคำปนภาษาอาหรับในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลามจำแนกได้เป็น 4 ประเภท เรียงลำดับตามจำนวนคำซึ่งสอดคล้องกับอัตราความถี่ในการปรากฏจากมากไปน้อย คือ ส่วนขยาย กรรม กริยา และ ประธาน ส่วนขยายสามารถจำแนกเป็น 8 ประเภท ได้แก่ คำนามบอกสถานที่ คำนามบอกเจ้าของ คำนามบอกแหล่งเดิม คำนามบอกการเปรียบเทียบ คำนามบอกจุดหมาย คุณศัพท์ คำแยกประเภท และคำนามบอกความคล้ายตาม อาจกล่าวได้ว่า การปนภาษาอาหรับในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลามมีการใช้คำอาหรับปนได้ในทุกส่วนของประโยค และคำอาหรับที่ใช้ปนก็มีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันตามตำแหน่งที่ปรากฏในประโยค ทั้งนี้ การปนคำอาหรับในข้อความภาษาไทยเป็นไปตามหลักไวยากรณ์ของภาษาไทย ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง “The Morphosyntax of Code Mixing: The Efix-English Perspective” (Mensah, 2010: 235-256) ที่พบว่า การปนภาษาอังกฤษในภาษาเอฟิซสามารถเกิดขึ้นได้ในทุกองค์ประกอบของประโยค ได้แก่ ประธาน (subject) กริยา (verb) กรรม (object) ส่วนเติมเต็ม (complement) ตัวกำหนด (determiner) ส่วนขยาย (modifier) และ ส่วนขยายรวม (adjunct)

บรรณานุกรม

- กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ. (2552). **ศัพท์น่ารู้ที่เกี่ยวข้องกับชาวไทยมุสลิม**. กรุงเทพฯ: ออฟเซ็ท
- การิม อับดุลเลาะห์. (2541). **คู่มือมุสลิมเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ส. วงศ์เสงี่ยม.
- ชมรมผู้บริหารมัสยิดเขตหนองจอก. (2555). **คู่มืออัลลัฟ (มุสลิมใหม่)**. กรุงเทพฯ: ชมรมผู้บริหารมัสยิดเขตหนองจอก.
- เชคริฎอ อิบนูอะหมัด อิบนูญุส อัศเศาะมะดี. (2555). **40 กฎเหล็ก การอ่านหนังสือให้เกิดประโยชน์สูงสุด**. (นาอีม วงศ์เสงี่ยม, ผู้แปล). ยะลา: สลาม.
- นววรรณ พันธเมธา. (2554). **ไวยากรณ์ไทย**. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บรรจง บินกาซัน. (2547). **สารานุกรมอิสลาม: ฉบับเยาวชนและผู้เริ่มสนใจ**. กรุงเทพฯ: อัลอะมีน
- อามีนะห์ ดำรงผล. (2549). **สาระน่ารู้เกี่ยวกับชีวิตมุสลิม**. กรุงเทพฯ: เอดิสัน เพรส โปรดักส์.
- Bakalla, M. H. (1984). **Arabic culture: Through its language and literature**. London: Kegan Paul International.
- Iqbal, M. (2012). "English as an Islamic language." **Islam & Science**. Volume 10, 3-6.
- Leedy, P. D. and Ormrod, J. E. (2013). **Practical Research: Planning and Design**. Boston, MA: Pearson.
- Mensah, E. O. (2010). "The Morphosyntax of Code-Mixing: The Efik-English Perspective." **Concentric: Studies in Linguistics**. Volume 36, 235-256.
- Myers-Scotton, C. (2002). **Contact linguistics: Bilingual Encounters and Grammatical Outcomes**. Oxford: Oxford University Press.
- Rasul, S. (2010). "Repetition: An Elucidation Strategy in Code Mixing." **Kashmir Journal of Language Research**. Volume 13, 57-76.
- Romaine, S. (2000). **Language in Society: An Introduction to Sociolinguistics**. Oxford: Oxford University Press.
- Saville-Troike, M. (2003). **The Ethnography of Communication: An Introduction**. Oxford: Blackwell Publishing.